

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник соціально-психологічного
факультету

(підпис)

Андрій КУФЛІЄВСЬКИЙ

27 серпня 2020 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Практикум з наукової комунікації»

циклу загальної (обов'язкової) підготовки
за третім освітньо-науковим рівнем вищої освіти
галузь знань 18 «Виробництво та технології»
спеціальність – 183 «Технології захисту навколишнього середовища»
за освітньо-професійною програмою вищої освіти
«Техногенно-екологічна безпека»

Силабус розроблено згідно з робочою програмою навчальної дисципліни.

Рекомендовано кафедрою мовної підготовки на:

2019-2020 навчальний рік

Протокол від 27 серпня 2020 року № 11

Перезатверджено. Начальник СПФ _____ Андрій КУФЛІЄВСЬКИЙ
(підпис)

20__-20__ навчальний рік

Протокол від «__» _____ 20__ року № __

Перезатверджено. Начальник СПФ _____ Андрій КУФЛІЄВСЬКИЙ
(підпис)

20__-20__ навчальний рік

Протокол від «__» _____ 20__ року № __

2020 рік

1. Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Практикум з наукової комунікації» сприяє вдосконаленню культури наукового мовлення, правильності ведення наукової документації, побудові текстів наукового стилю, відомчого та загальнодержавного усного спілкування.

Пріоритетним набуває досконале володіння науковцями літературною мовою, її обома формами – усною і писемною.

Курс передбачає формування стійких навичок наукової комунікації відповідно до державних та міжнародних стандартів, умінь використовувати набуті знання під час вирішення питань наукового та педагогічного характеру.

Набуті знання також формують особистість майбутнього науковця.

Інформація про викладача

Загальна інформація	Богданова Ірина Євгеніївна, завідувач кафедри мовної підготовки соціально-психологічного факультету, кандидат філологічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 428. Робочий номер телефону – 707-34-27.
E-mail	i_bogdanova@ukr.net
Наукові інтереси*	стилістика, лінгвопоетика, соціолінгвістика, психолінгвістика, термінологія, теорія та практика перекладу
Професійні здібності*	

2. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться відповідно до затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосереди з 15.30 до 16.30 в кабінеті № 428. У разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

3. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити:

Постреквізити:

4. Характеристика навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни: розвиток академічних та професійно орієнтованих комунікативних компетенцій здобувачів, що сприятиме підвищенню якості їхньої науково-дослідної діяльності та професійного рівня.

Основні завдання вивчення дисципліни:

– удосконалення навичок і вмінь мовної діяльності в умовах наукового усного ситуативного спілкування, розвиток умінь використовувати здобуті знання під час вирішення питань наукового характеру та самопрезентації;

– формування вмінь аналізу й науково-технічного перекладу професійних текстів з російської мови.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Практикум з наукової комунікації» здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

– концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності;

уміння:

– здатність ідентифікувати наукові та практичні проблеми, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів досліджень як державною так і іноземними мовами, демонструвати усну та письмову комунікацію;

– здатність здійснювати публічну апробацію результатів досліджень, сприяти їх поширенню в науковій та практичній сферах українською мовою;

комунікація:

– спроможність використовувати державну мову в професійній діяльності та дослідженнях;

автономія та відповідальність:

Повинні бути сформовані такі *компетентності:*

ЗК 9.Здатність до компетентного володіння українською мовою в професійній і науково-дослідній діяльності.

Результати навчання:

ПРН13. Вільно спілкуватися українською мовою під час наукових і професійних дискусій.

ПРН23. Здійснювати якісний переклад текстів (передусім наукового стилю), враховуючи фахову специфіку.

ПРН25. Виконувати міжнародні вимоги до форм репрезентації результатів науково-дослідної діяльності: доповідей, презентацій, статей, тез тощо.

ПРН28. Логічно правильно, точно й етично виражати думки відповідно до змісту, умов комунікації і адресата в соціальній і науковій діяльності.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Заочна форма навчання
Рік підготовки	1-й
Семестр	1-й
Обсяг кредитів ЄКТС	3
Загальна кількість годин	90 год.
Лекції	4 год.
Практичні	10 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	76 год.
Вид підсумкового контролю	екзамен

2. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень навчання	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
1 семестр		
Модульний контроль № 1		
	Тема 1.1. Наукознавство. Наукові спільноти. Тема 1.2. Модель творення та сприйняття наукового тексту.	Лек. – 2 год. ПЗ. – 2 год. СР – 15 год.
	Тема 1.3. Методологія наукових досліджень. Тема 1.4. Методи наукового дослідження.	Лек. – 2 год. ПЗ. – 2 год. СР – 15 год.
	Тема 1.5. Комунікативний кодекс. Тема 1.6. Поняття пресупозиції як запоруки успішної комунікації науковців. Тема 1.7. Експліцитна й імпліцитна інформація в науковій комунікації. Текст і дискурс. Тема 1.8. Комунікативні інтенції. Стратегії мовленнєвого спілкування. Науковець як особистість.	ПЗ. – 2 год. СР – 15 год.
	Тема 1.9. Новітні способи наукової комунікації. Формування єдиної наукової картини світу. Тема 1.10. Основні способи передавання слова як лексичної одиниці. Тема 1.11. Безеквівалентна лексика й псевдоеквіваленти.	ПЗ – 2 год. СР – 15 год.
	Тема 1.12. «Калька» та власне українські відповідники.	ПЗ – 2 год

	Тема 1.13. Практикум перекладу фахового тексту. Тема 1.14. Модульна контрольна робота.	СР – 16 год.
Всього		90 годин

Примітка: Лек. – лекція; ПЗ – практичне заняття; СР – самостійна робота.

3. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Освітньо-наукова програма вищої освіти «Техногенно-екологічна безпека» за третім (доктор філософії) рівнем вищої освіти галузь знань 18 «Виробництво та технології» спеціальність – 183 «Технології захисту навколишнього середовища». (Розглянуто та затверджено вченою радою Національного університету цивільного захисту України протокол № 10 від 25 червня 2020 р.)
2. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень. Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2014. 142 с.
3. Культура наукової мови: навч. посібник Н.О. Лисенко, Н.В. Піддубна, О.О. Тележкіна. Х.: Тім Пабліш Груп, 2015. 224 с.
4. Методологія науково-дослідної роботи: навчальний посібник. О.Б. Кривонос, О.М. Демченко; за ред. О.В. Кононова. К.: ВСВ «Медицина», 2011. 160 с.
5. Наукова комунікація як складова фахової діяльності / Українська мова за професійним спрямуванням: Підручник. 5-те вид., виправл. і доповнен. / С.В. Шевчук, І.В. Клименко. К.: Алерта, 2019. С. 510-634. (бібліотека НУЦЗУ).

Допоміжна

1. Аллахвердян Т.М. Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи наукової комунікації». Дніпропетровськ, 2015. 17 с. (електронна бібліотека НУЦЗУ).
2. Дудик П. С. Стилїстика української мови: Навчальний посібник. К. Видавничий центр «Академія», 2005. 368 с. (Альма-матер) (електронна бібліотека НУЦЗУ).
3. Селіванова О.О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд). К. Видавництво українського фітосоціологічного центру, 1999. 148 с. (електронна бібліотека НУЦЗУ).
4. Шпиґа П.С. Міжнародні комунікації: Конспект лекцій. К. Київський міжнародний університет, 2004. 94 с. (електронна бібліотека НУЦЗУ).

4. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Практикум з наукової комунікації» здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна);

друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС;

третья – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи	Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль			
Модуль № 1	Лекції	4	0
	Семінари	–	–
	Практичні заняття*	26	2
	Модульна контрольна робота*	1	20
Разом за модуль			60
Разом за поточний контроль			60
II. Самостійна робота			10
III. Екзамен			30
Разом за всі види навчальної роботи			100

* – обов'язкові види навчального контролю.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;

- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 2 балів):

2 бали – здобувач вільно володіє всім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

1 бал – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

0 балів – здобувач не знає відповіді на питання або поверхово розкрив лише окремі положення при цьому припустився суттєвих помилок.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладу, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та

додаткової літератур (підручників, навчальних посібників тощо), аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього практичного заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з п'яти практичних завдань. Виконання повинно містити: переклад тексту українською мовою, виділення 5-10 ключових слів та словосполучень; складання питального і тезового плану; написання анотації на текст; добір українських відповідників до слів іншомовного походження; характеристика термінів.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольної роботи (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів):

20 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовує обов'язкову та додаткову літературу, вільно володіє науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

16-12 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовує при цьому обов'язкову літературу, володіє науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань він демонструє не достатню глибину матеріалу та аргументації, допускає при цьому деякі незначні помилки.

11-8 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює певну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, але не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає певні помилки.

7-4 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

6-2 бали – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає певні помилки, відповідає на питання, що потребують однослівної відповіді.

1-0 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Перелік завдань для модульного контролю:

1. Перекладіть письмово текст українською мовою, запишіть 5-10 ключових слів та словосполучень.
2. Складіть питальний і тезовий плани, запропонуйте найточніший заголовок до тексту.
3. Напишіть довідкову анотацію на текст.
4. До слів іншомовного походження доберіть українські відповідники.
5. З тексту випишіть терміни і схарактеризуйте їх.

Самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі есе, реферату або презентації.

Критерії самостійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

- 10 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;
- 9 балів – робота виконана в повному обсязі, але припущені незначні помилки;
- 8 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;
- 7 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;
- 6 балів – здобувач виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;
- 5 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;
- 4 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу;
- 3 бали – складає від 20% до 39% від загального обсягу;
- 2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від загального обсягу;
- 1 бал – у цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;
- 0 балів – завдання, передбачене для самостійної роботи, здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Українська мова - державна мова України.
2. Професійна мовнокомунікативна компетенція: мовне виховання, мовна освіта, мовленнєва поведінка.
3. Мовні компетенції.
4. Написати дві статті за темою дисертаційного дослідження (обсяг – від 8 сторінок).
5. Підготувати партитуру своєї доповіді для публічного виступу.
6. Специфіка наукової мови.
7. Засоби вираження спеціальних реалій, категорій, понять наукової мови
8. За допомогою яких мовних засобів досягається ефективність контактів між керівником і ад'юнктом?
9. Яких основних правил мовної поведінки повинен дотримуватися науковець?
10. Дайте визначення наукового стилю.
11. Назвіть підстилі наукового стилю.
12. Розкрийте науковий текст. Назвіть основні елементи наукового тексту.
13. Мовні й стилістичні функції термінів.

Перелік тем рефератів для самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Становлення і розвиток наукового стилю української мови
2. Мовні засоби наукового стилю
3. Науковий етикет
4. Особливості усного і писемного науково мовлення.
5. Науковий текст і професійний виклад думки
6. Лексикографічна компетенція як показник мовної культури науковця.
7. Переклад як вид мовленнєвої діяльності.
8. Особливості перекладу наукових текстів.
9. Літературне редагування фахового тексту: специфіка і завдання.
10. Вибір синоніма під час перекладу.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі екзамену.

Кожен білет складається з трьох завдань: з двох теоретичних питань та одного практичного.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 30 балів):

25-30 балів – у повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання, правильно виконав практичне завдання;

20-24 бали – достатньо володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні мовленнєві помилки.

15-20 балів – у цілому володіє навчальним матеріалом, але поверхово аналізує матеріал без обґрунтування та аргументації, допускає суттєві мовленнєві помилки.

7-14 балів – недостатньо розкриває зміст теоретичного питання та практичного завдання, допускаючи при цьому суттєві помилки.

1-6 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичного завдання.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Наукознавство.
2. Наукові спільноти.
3. Модель творення та сприйняття наукового тексту.
4. Методологія наукових досліджень.
5. Методи наукового дослідження.
6. Комунікативний кодекс.
7. Моделі та канали комунікації.
8. Поняття пресупозиції як запоруки успішної комунікації науковців.
9. Експліцитна й імпліцитна інформація в науковій комунікації.
10. Текст і дискурс.
11. Прагматичні аспекти наукової комунікації.
12. Комунікативні інтенції.
13. Стратегії мовленнєвого спілкування.
14. Науковець як особистість.
15. Лаконічність наукової думки.
16. Еволюція способів трансляції наукових знань.
17. Новітні способи наукової комунікації.
18. Формування єдиної наукової картини світу.
19. Основні способи передавання слова як лексичної одиниці.
20. Поняття лексичного варіанту в перекладі.
21. Безеквівалентна лексика й псевдоеквіваленти.
22. «Калька» та власне українські відповідники.
23. Практикум перекладу фахового тексту.

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
1–34	F	

9. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Обов'язкове відвідування занять під час настановної сесії.
2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
3. Сумлінне виконання модульної контрольної роботи на основі самостійного опрацювання теоретичного і практичного курсу дисципліни.
4. Вчасне подання модульної контрольної роботи до ад'юнктури (не пізніше, як за два тижні до початку сесії).
5. З навчальною метою під час заняття і підсумкового контролю мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.
6. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

Розробник:
Завідувач кафедри мовної
підготовки

Ірина БОГДАНОВА